GÖÇ VE HALK SAĞLIĞI

Arş. Gör. Dr. Melike BAYRAK

Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

melikebayrak@gantep.edu.tr

Göç; yüzyıllardır insanlık tarihinin gündeminde olan çok yönlü ve evrensel bir olaydır. İnsanların göç etme tercihleri ya da zorunlulukları bir ya da birçok gerekçeye bağlıdır. Tarih boyunca insanların, maruz kaldıkları iktisadi, politik değişimler, karışıklıklar, insan hakları ihlalleri, afetler, kıtlık, açlık, salgın hastalıklar, ülkelerarası çatışmalar, iç savaşlar gibi nedenlerle topraklarını, kendi tercihleri veya dışardan gelen baskı ve tehditlerin etkisiyle, bulundukları coğrafyayı geçici veya sürekli bir çözüm olarak, yaşamlarını daha rahat idame edebilecekleri daha güvenli bir yere sığınmak zorunda kalmalarına göç, bu sebeplerden dolayı yer değiştirenler ise göçmen olarak tanımlanmaktadır (Çağlar, 2011; Messias vd.,2004).

Göç, 21. yüzyılda üzerinde en çok durulması gereken toplumsal meselelerden bir tanesidir. Özellikle en çok tartışma konusu uluslararası göçlerle ilgili olmuştur. Uluslararası göç, tüm dünyada olduğu gibi özellikle Türkiye ve komşu ülkeleri açısından da önemli bir mesele olarak ele alınmaktadır. Ülkelerini terk edip yeni bir ülkeye yerleşen bireyler, beraberlerinde getirdikleri kültürel ve sosyal olguların yanında, yerel halkla kurdukları temasla açtıkları yeni alan sayesinde tartışmaların odağı haline gelmişlerdir. 2011 Mart'ta Suriye'de meydana gelen olaylar neticesinde milyonlarca insan evini terk edip başka ülkelere göç etmişlerdir. Dört milyondan fazla Suriyeli birey Türkiye'ye göç etmiştir (Apak, 2015; https:// multeciler.org.tr.). Bu göçmenler, ana dil, sosyal dayanıklılık, meslek, sosyoekonomik statü, kültür ve din gibi çeşitli kişisel faktörler ve sosyal belirleyiciler bakımından farklılık gösterir. Bahse konu farklılıkların temel toplumsal etkilerine baktığımızda; en büyük etkinin toplumsal uyum ve sağlıkla ilgili olduğu görülmüştür. Literatürde son çalışmalar göç ve sağlık konusundaki anlayışı geliştirmiş olsa da göçün çeşitli sosyal ve kültürel süreçlerinin çoklu sağlık etkilerinin henüz net bir şekilde anlaşılmadığını göstermektedir (Alegria vd., 2017). Göçler hem göçmen hem de ev sahibi ülke vatandaşları sağlığı açısından önemli rol oynamaktadır (Demir ve Arıöz, 2014). Toplumsal sağlığın korunması ve göçmenlerin topluma uyum sağlaması noktasında koruyucu sağlık hizmetlerinin vazgeçilmezi olan *Halk Sağlığı Hemşireleri* sorumludur. Göçmenlere ilişkin bu sorumluluklar; mevcut

sağlık durumlarını tanımlamak, bulaşıcı hastalıklar yönünden değerlendirmek, sağlık taramaları yapmak, rehberlik yapmak, danışmanlık vermek, göçmen kadınlara aile planlaması eğitimi vermek, beslenme barınma gibi problemlerin çözümü için disiplinler arası işbirliği sağlamak, kültürel özelliklerini tanıyarak buna yönelik bireylerin bakım ihtiyaçlarını belirlemek, sağlık sistemine ulaşılabilirliği kolaylaştırmak, fikirlerini ifade edebileceği daha kapsayıcı sağlık-uyum politikaları geliştirmek şeklinde sıralanabilir (Özsoy ve Bennur, 2015).

Toplumsal sağlığın korunması için göçmenlerin koruyucu sağlık hizmetlerinden faydalanması oldukça önemlidir. Halk sağlığı hemşireleri göçmenlerin kayıtlarını düzenli tutmalı, riskli grupları saptamalı, anne-çocuk sağlığına gereken önemi göstermelidir. Birinci basamak sağlık hizmetlerinde uygun beslenme ve barınma ortamının sağlanması ortaya çıkabilecek hastalıkları önlemede oldukça önemlidir. Göçmenlerin sağlık problemlerinin tespiti ve çözümü için bu alanda yapılacak olan daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır.

Kaynaklar

Alegria, M., Alvarez, K., & DiMarzio, K. (2017). Immigration and mental health. Current epidemiology reports, 4, 145-155.

Çağlar, A. (2011). Almanya, İsviçre ve Fransa'daki Türkiye Kökenli Göçmenlerin Sorunları. Çelebi, Ö. Özçürümez, S ve T, Şirin. *İltica, Uluslararası Göç ve Vatansızlık: Kuram, Gözlem ve Politika*, 215-256.

Demir, G., & Arıöz, A. (2014). Göç eden kadınların sağlıklı yaşam biçimi davranışları ve etkileyen faktörler. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, *1*(2), 1-8.

APAK, H. (2015). Suriyeli göçmenlerin gelecek beklentileri: Mardin örneği. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, *5*(1), 125-142.

Messias, D.K.H., & Rubio, M. (2004). Immigration and health. *Annual review of nursing research*, *22*(1), 101-134.

Mülteciler Derneği. Türkiye'deki Suriyeli Sayısı. (Erişim:10.11.2023). https://multeciler.org.tr/turkiyedeki-suriyeli-sayisi/.

Özsoy, S.A., & Bennur, K. (2015). Dünyada Halk Sağlığı Hemşireliği. Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi, 31(3), 108-118.